

TELEGRAFULU ROMANU

Nr. 7. ANULU XXII.

Sabiu, in 24 Ianuaru (5 Febr. 1874.)

Telegrafulu ese de done ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura Jolie, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cãtra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte pãrti ale Transilvaniei sã pentru provinciile din Monarchia pre anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Insetatele se platescu pentru intãt'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 34. AEM.

Procopiu,

din mil'a lui Dumnedieu drept-credintiosu Archieppu alu Transilvaniei si Metropolitu alu romanilor greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a; consiliariu intimu de statu alu Maiestatii Sale ces.-reg. si apostolice.

Iubitulu cleru si poporu din eparchi'a Aradului, Daru si pace dela Dumnedieu Tatalu si Domnulu nostru Iisusu Christosu!

Sub impresiuni durerose v'amu facutu conosciuta prin harthi'a Nãstra din 16/28 Septembrie 1873 Nr. 202 AEM. despartirea Nãstra de eparchi'a Aradului, carea cu darulu lui Dumnedieu o amu pastoritu mai bine de 20 ani, pana ce urmã radicarea Nãstra la demnitatea de Archiepiscopu si Metropolitu; acum cu bucuria venimo a Vi anuciã voue, Iubitu cleru si poporu din eparchi'a Aradului! ca scaunulu episcopescu alu eparchiei Vãstre, veduvitu cu indepartarea Nãstra de acolo, se afla deplinitu ierasi; pentru ca sinodulu eparchiei Aradului, convocatu la Aradu pe 11 Novembre 1873, dupa normele statutulu organicu si-a alesu de episcopu pre archimandritulu si vicariulu episcopescu din aceeași eparchia, Preacuviosulu Parinte Mironu Romanulu; apoi nomai decatu preasantitulu sinodu archierescu adunatu tota acolo la 13. Novembre 1873. censurandu alegerea sinodulu, eparchialu, si supunendu pre alesulu la esamenu canonicu, — a incuviintiatu prin votulu seu acẽst'a alegere; er' Maiestatea Sea cesarea si apostolica regesca, gloriosulu Domnitoriu alu nostru Franciscu Iosifu I. s'a induratu prin resolutiunea preanalta din 7 Decembre 1873. preagratiosu a intari alegerea numitului archimandritu de episcopu alu diecesei aradane; si dupa tãte acestea același archimandritu Mironu Romanulu, prin Noi, cu impreuna lucrarea

Preasantitulu Domnu episcopu diecesanu alu Caransebesiului Ioanu Popasu, sub sãnt'a liturgia celebrata in biseric'a catedrala metropolitana din Sibiu, Dumineca in 13 a lunei curinte, dupa rendu'la sãntei nãstre bisericis'a chirotonito de archiereu si in poterea gramatei Nãstre metropolitane imannate luisi s'a investitu cu jurisdicțiune episcopesca in eparchi'a Aradului.

Cã metropolitulu vostru legiuitu cu bucuria si cu deplina multumire Vi aducemu acẽst'a la conosciinta, sciindu: ca cu asemenea bucuria si multumire Ve-ti imbratisiã si voi toti pre alesulu vostru, pre Preasantitulu Domnu episcopu alu Aradului Mironu Romanulu, carele in poterea darulu primitu, si conformu promisiunii si juramentulu depusu in fati'a bisericii, are sa guverneze apostolescu in Domnulu eparchi'a de Dumnedieu scutita a Aradului, si a pasce turm'a lui Christosu, nisiundu cu tãta poterea si resignatiunea: cã lumin'a lui asiã se lumineze insintea omeniloru, cã vedindu faptele lui cele bune, se prãmarẽsca pre Tatalu nostru celu din ceriuri.

Inca ve vestimu Iubitiloru! ca pentru introducerea noului vostru episcopu diecesanu in eparchi'a s'a, Noi cu privire la § 105. din statutulu organicu, pre archimandritulu si vicariulu Nostru archiepiscopescu de aici, Preacuviosulu si Preacinstitulu Parinte Nicolau Pope'a l'amu denumitu de mandataru alu Nostru metropolitane, cu insarcinare: cã pre nou-chirotonitulu episcopu alu Aradului, Preasantitulu Domnu Mironu Romanulu, la terminulu, care prin contielegere l'amu pusu pre Duminec'a lasatulu de carne, adeca pe 3. Februaru vechiu a. c. se-lu introduca solenelu in eparchi'a sea, dandu cetire in biseric'a catedrala din Aradu gramatei Nãstre metropolitane la inceputulu sãntei liturgie; la carea solenitate dara ve poftimu, cã dupa cuviintia se ve infatisiãti catu se pãte mai multi din rendulu preotimei si alu poporulu eparchialu, spre a vi manifestã in persona iubirea si alipirea vãstra, indetorat'a reverintia, supu-

neru si ascultare cãtra noulu vostru archipastoriu.

In fine poftimu si indrãmãmu pre Onorat'a preotime parochiala si pre toti crestini nostri din tãte pãrtile eparchiei Aradului: cã in santele rugaciuni se pomenesca pre noulu seu episcopu diecesanu Preasantitulu archiereu Mironu, si in tãte trebile duhovnicesci, unde se cere vre-unu svatu, indreptare, judecata seu deslegare, cãtra același legiuitu episcopu diecesanu se se întorca; — impartasindu-Ve Noi tuturoru binãcuentarea nãstra archieresca.

S'a datu in Resiedinti'a Nãstra archiepiscopo-metropolitana din Sibiu la 15 Ianuaru 1874.

Suspomenitulu smeritu Archiepiscopu si Metropolitu.

Nr. 2112/Sc. 1873.

Cãtra Parintii Protopopi si Administratori Protopopesci, cã Inspectori districtuali ai scõleloru nãstre confesionali din archidiecea!

In urm'a emisului inaltulu ministriu reg. ung. de culte si instructiune publica din 2 Novembre 1873 Nr. 30479, — prin care dispune delaturarea mai multoru defecte daunãse senatãtiei tinerimei studiãse ce le a observatu Escelenti'a Sea dlu ministru reg. ung. de culte si instructiune publica cu ocaziunea visitãriei a mai multoru institute de invetiamentu din patria, — se insarcinãia inspectorii districtuali de scõlele nãstre confesionali, cã din punctu de vedere sanitaru sa fia cu tãta atentiunea asupr'a urmatõreloru impregiurãri:

1. Cã localitãtile de invetiamentu atãtu cele interne cãtu si cele esterne sa se tiena cu cea mai mare curatienia prin maturarea gunoifulu, stergerea pulberei si aerisarea'ia tãte dillele;

2. Cã esitorile (umblãtõrele) asemenea sa se tiena curate, si in casu de lipsa, cãndu acelea aru contribuã la stricãrea aerulu, — sa se desinfectionedie;

3. Odaile de prelegeri totu la 1 ora

jurara sa-si resbune asupr'a troianiloru si dupa ce regele Priamu n'a voit sa redẽe pre Elen'a cea rapita, grecii au inceputu contr'a Troiei lupta, care tienũ diece ani, si care se terminã prin apunerea imperiulu acestuia.

2. Grecii in Aulis.

Mai tare se pregateau de lupta Menelau si fratele seu Agamemnonu, regele de Argosu si Mycene, celu mai puternicu intre principii grecosci. Dara au chiamatu si pre regii tuturoru celoru-lalte cetãti grecosci; nu durã multu si acursera din tãte pãrtile cete de armati, cã se iã parte la lupt'a de resbunare contr'a Troiei ingamfate. Eroii se adunara in Beoti'a in portulu Aulisu, formandu o flota de 1200 nãi cu preste 100,000 luptatori. In portu au acceptatu multu cã sa plece, dara ventulu nu-i favorea de locu. Inl'aceea in armãta erupse nemultumire. Cã sa afe caus'a ventulu nefavoritoru, provocara pre predicetoriulu Calchãsu, sa-si dea parere si sa-i sfãtuiesca totu odata, ca cum s'aru putea ajutã. Predicetoriulu le anuciã, ca Dian'a, diees'a venatulu aru fi maniãsa din cauza ca Agamemnonu i-aru fi ucisu o capriãra, ce erã sãntita densei si ca mani'a Diane s'aru putẽ imblãndi numai prin sacrificarea Iphigenei a fetei lui Agamemnonu. Anim'a

sa se aerẽsca prin deschiderea ferestiloru pre vre-o cãte-va minute, seu in modu artificiosu, cã in modulu acest'a se pãta intrã aeru curatu in scõla si esi celu stricatu afara;

4. In atari locuri, unde odaile de prelegeri nu suntu destulu de luminãse, — sa se ingrijesca pentru asiediãrea de feresti in numeru si marimea de lipsa, asiediãdu-se acestea precum si scaunele de siedutu de regula numai in o parte a edificiuulu, cã se nu pãta bate sãrele din mai multe pãrti in scõla, ce e fãrtã stricaciosu pentru ochi;

5. Cã scaunele de siedutu sa fia potrivite cu etatea si marimea eleviloru, unde acestea nu corespondu, sa se inlocuiesca cu altele coresponditõre, cari contribuescu fãrtã multu la desvoltarea corpulu eleviloru;

6. Cã la edificarea de scõli nõue, se fia totu-dẽun'a cu atentiune, cã acelea sa se asiedie la locuri sventate, se fia luminãse, si spãtiãse, sa se pãta usioru aeru, si sa se provẽda cu mobilile de lipsa si coresponditõre.

Cele aci espuse se aduc prin acẽst'a la conosciãtia Parintiloru Protopopi si Administratori protopopesci, cã Inspectori districtuali, si preotimei parochiali, cã directori locali de scõle, spre acomodate si strens'a observare in casuri obveniente.

Sabiu, din siedinti'a Consistoriulu archidieceanu, cã senatu scolaru, tienuta in 29 Decembre 1874.

Procopiu Ivacicoviciu m/p.
Archiepiscopu si Metropolitu.

Sabiu 23 Ianuaru 1874.

Din Budapest'a aflãmu, ca proiectulu de lege privitoriu la regularea afaceriloru drumulu de feru resaritenu s'a desbatutu si s'a si votatu. Siedintiele in cari s'a desbatutu proiectulu a fostu fãrtã incordate. Votarea a fostu nominal. 166 voturi a fostu pre partea guvernulu si 155 contra, asiã dara o maoritãte de totu mica de 11 voturi pre partea guvernulu. Acẽst'a ni se spune ca va mai remanẽ, dara nu e multiamitu nici decum cu rezultatulu ce l'a reportatu. Cris'a dara se amana, nu este inse delaturata.

FOISIORA.

Resbelulu trojanu,

(Pre la anulu 1200 n. de Christosu)
dupa Grube.

I. Scene din Illiada.

I. Ospetintulu lui Peleu cu Thetis.

Cãndu se cununã Peleu, regele Thesaliẽ cu Thetis, fiã mãrii, invitãse la serbatãria pre toti Dieii si pre tãte dieesele, afara de Eris, diees'a discordiei, fiindu ca se temeau, ca dẽca va veni acẽst'a, dupa obiceiulu ei, va dã ansa la cẽrtã si disputa si in modulu acest'a aru conturbã numai petrecerea. Eris, maniãsa pentru desconsiderarea ast'a, se cugetã de resbunare. Pre cãndu erã bucuri'a mai mare, pre cãndu õspetii si petrecẽau mai bine, deschide usi'a salei si arunca in launtru unu meru de auru cu inscripțiunea: „Celei mai frumãse”. Abiã vedioru dieesele merulu cu inscripțiunea si indata se escã intre ele o disputa infocata, a cãrei se fia merulu, de õre-ce fia-care afirmã ca dens'a e cea mai frumãsa. Mai mari pretensiuni faceau inse Jun'a, regin'a ceriulu, soci'a lui Joe, Minerv'a, diees'a intielepciunei si Viner'a, diees'a amorulu. Fiindu ca nãsi un'a nu voiã sa

cẽda, Joe, cã sa terminẽdisput'a, insarcinã pre nunciulu dieiloru, Mercuru, se conduca dieesele disputãrie la unu principe renumitu pentru frumsetia, adeca la Parisu, fiulu lui Priamu regele Troiei; acẽst'a se si deã parerea decietãria in disput'a loru. Frumosulu fiu de rege chiaru pascea turmele tatãnes'o pre muntele Ida, cãndu aparura insintea lui cele trei dieese si i spusera caus'a disputei loru. Acum fia-care se incercã prin promisiuni sa-lu castige pentru sine: Jun'a i promise, ca dẽca o va dechiarã pre dens'a de cea mai frumãsa lu va face domnitoriu preste tãte tierile pamentulu; Minerv'a i promise marirea si glori'a de care se bucura unu intieleptu; Viner'a inse i apromise pre Elen'a, femeia cea mai frumãsa din lume. Darulu acẽst'a, Parisu lu preferã celoru-lalte; elu dechiarã, ca Vinerea este diees'a cea mai frumãsa si-i predede merulu de auru. Vinerea in semnu de multiamita pentru acẽst'a, conduse pre Parisu la Spart'a in Greci'a, la regele Menelau, care erã casatoritu cu Elen'a cea frumãsa. Menelau primi pre principele troianu fãrtã amicabilu, acẽst'a inse i respelat reu ospitalitatea. Pentru ca intr'o di, pre cãndu lipsea regele, i-amagi soci'a cu tãte pretiãsele si o conduse la Troi'a.

Din caus'a acẽst'a, principii Greciei

parintesca a regelui sangerã la audiulu acesteie sentintie; dara cei-lalti principii stetera de densulu, ca trebue sa se plece; unu conducatoriu dintre cei mai vorbãretiu Ulyses, regele din Ithaca se duse la Argosu si amagi vergur'a din brãtiile mamei se sub pretestu, ca are sa se cunune in castre cu Achille, celu mai bravu dintre toti grecii. Dejã stã feciãra pre altariulu de sacrificiu, preotulu radicase dejã cutitulu se o strapunga, cãndu eata Dian'a se'ndura de dens'a, o inelue cu unu noru desu si o conduce in Taurida, la tiermurii marei-negre, unde o fece siesi preotãsa. La altariu in loculu ei se aflã o cerbãia alba. Diees'a erã impacata; unu ventu favoritoriu inflã pãndiele nãiloru, cari ajunsera fãra periculu la tiermurii iumicii.

Dara inca inainte de plecare se dice, ca li s'aru fi arelatu printr'unu semnu reu, ca resbelulu va tienẽ indelungatu. Se dice adeca ca cu ocaziunea unu sacrificiu au esitu de sub altariu unu balauru infricosiatu, se sui pre unu platanu (arbore), ce se intindea preste altariu, inghiti optu poi de pasere impreuna cu mam'a loru si se strãformã indata de Joe in o pãtra. Calchãsu esplicã acẽst'a intr'acolo, ca grecii nõue ani voru stã inaintea Troiei si numi in alu diecelea o voru cuceri.

Din „Lumină“ aflăm ca Preasfințita Sea P. Episcopu alu Aradului, Mironu Romanu, a avutu în Aradu o primire splendidă, la carea au luat parte notabilitățile din cleru și din intelighința română de acolo și unu frumosu banderiu de numerosi calareți.

Dela Universitatea fund. reg.

Sedintia Universității fundului reg. de Marti s'a ocupatu mai multu cu lucruri formale. Se notifica de către presidiu depunerea mandatului a dep. cehalmeniu Pildner și alegerea lui Fronius în locu-i, a dep. sighisoreanu Bacon și alegerea lui Dr. Craus și depunerea mandatului a deputatilor bistrizieni Schuller și Kules. Se propune și primesc întregirea comisiunii de cinci-spra-diece prin alegeri nouă. Presid. notifica concedierea dep. Bologă și Schreiber și propune alegere nouă în comisiunea de șapte, înse meș tardiu Schreiber și retrage propunerea. Se mai cetesu două voturi separate și după o pauză se verifica deputatii noi aleși între cari și cei bistrizieni Kramer și Pellion, a căroru credentiale sosise în decursulu sedintiei.

Raportu

in cauză împacaciunii încheiate cu comunele districtului Naseudu.

(Urmare.)

Dealtmintea s'au posu că obiectu de cercetare atâtu apretierea executiunii verbale a deciziunilor din cestiune, câtu și posibilitatea acelor urmări, pre cari li aru trage după sine din templatere o executiune verbale. Guvernulu s'a convinsu despre acea, ca executarea verbale a deciziunilor chiaru cându n'aru fi rezultatu pedeele guvernului centralu mai susu numite, n'a fostu pretinsa nice de interesulu familielor contelui și baronului Kemény, dara nice de interesulu erariului său alu comuneloru din districtulu Naseudu, ba din contra, ca referintiele locali au indigitatu preste toate la o aplanare pacifica și adevă:

a) pre familia Kemény de acea, pentru ca în întielesulu punctulu 2 din prea înaltă resoluțiune din 27 Augustu 1861 toate stăruințele de padure esoperate de confiniarii militari securatice dela anul 1769 încôce trebuie sa se lase la posesorii factici, după prea înaltă resoluțiune din 24 Septembrie 1863, înse familia contelui și baronului Kemény e deobligata a dá înainte de luarea în posesiune a muntilor o compensatiune despre acea ca posederea muntilor va tiené punctualu toate deobligamentele și sarcinele luate deocamdata,

3. Lupta înainte Trojei.

Trojă eră o cetate în Asia mica, bine întarita, grecii n'o putera cuprinde cu întaiulu atacu; au fostu siliti sa pasiesca la o împresurare formală. Acusi înse li sa gatare proviziunile și erau constrinsi se tramita despartimente singuratece de armata, că se rapésca de pre insulele și tiermurii apropiati și în modulu acest'a sa-si acopere lips'a. Trojanii într'aceea și chiamau la sine aliatii și le faceau resistința curagiosă. Grecii și facura castru într-rite constatoré din colibe de lemn acoperite cu glie și tresthie. Conducetorii se luptau de pre carutie trase de unulu său doi cai, cei de rendu pedestri; cavaleria nu se află pre atunci. Armele de atacu erau lănci, spade, solitii, arcuri și prasce; cele de apărare: coifulu, camasi'a de metalu, ce acoperea pieptulu, în fine unu discu, obdusu de comunu cu piele de bou ori cu metalu. Pieptulu se scutea prin o cuirasa de care se începia o cingătoria. Lupta nu se întemplă în massa, ci se luptau numai eroi sengerateci barbatu de barbatu. Din cei dintâi nouă ani de bataia se scie putienu, numai istoria anului din urmă ni s'a pastratu prin nemuritoréle cântece ale lui Omeru.

Petra Petrescu.

sub cari sarcini se întielegé pozitivu și pasiunea și lemnaritulu eserciate de fostii confiniarii militari.

Scadiendu pretiurile muntilor, hotariti a se dá în partea familiei contelui și baronului Kemény, sub aceste conditiuni de posesiune, bá facendu posesiunea aprópe illasoria, n'a pututu stá în interesulu familiei mentionate a cere, că aceia (muntii) sa se predee în natura;

b) pre erariulu reg. ung. de acea, pentru ca posesiunile din cestiune, cu presupunerea regularei urbaniali au fostu dejudecate erariulu, începerea regularei și licuidarea speselorului însemnate ce se cereau spre acest'a, aru fi fostu fără de cunoscerea rezultatulu o neprecongetata cauzare de spese;

c) Cu privire la comunele districtulu Naseudu înca aru fi fostu de doritu o grabnica resoluțiune a acestei afaceri pre calea împacaciunii chiaru și numai pentru acea, pentru ca devastarea paduriloru dezvoltata sub tienerea în suspensu a afacerii a ruinatu viitorulu districtulu Naseudu și pentru ca ori și ce dauna de amanare, în prim'a linia pentru comunele districtulu Naseudu s'aru fi îngreunatu.

La toate aceste se mai adauge înca și acea, ca conclusiunile aduse de comisiunile pentru regularea posesiunii nu corespundu în tota privința directiunii indigitate de Mjestatea Sea și ca referitoriu la muntii revindicati au obvenitu smintele esentiale, a căroru reparare nu s'au potutu întrelasă.

La esaminarea detaiata a actelor s'a ivitu și acea:

a) ca resoluțiunea pré înaltă a Mjestatei Sele dto 27 Augustu 1861 (în punctulu 3) dispune, că aceloru comune, cari înainte de înfiintierea confiniulu militarulu au fostu comune libere, sa li-se redee posesiunea comunale de atunci cu dreptu nemarginitu de proprietate, asiá numitulu teritoriu montanu alu Rodnei înse fiindu posesiunea propria a Rodnei vechi, carea înainte de anul 1764 au fostu comuna libera, au trebuitu sa se dee Rodnei vechi, și totusi s'a datu erariulu.

S'a ivitu mai departe și acea:

b) ca muntele revindecat numitu „Dolsu poienei rotunde“ asemenea s'a datu erariulu regescu, pre cându în conformitate cu punctulu 13 din prea înaltă resoluțiune dto 27 Augustu 1861 muntii revindicati nepretinsi au trebuitu sa se lase aceloru comune, cari în facta i posedau, acei muntii revindicati înse, cari s'au manipulat spre scopurile „fondulu de proventu“ sa se transpuna la fondulu scolasticu alu districtulu Naseudu. Erariulu asiá dara facta cu acestu munte n'a potutu face pre nice o base vre-o pretensiune.

Nu se tiene de cerculu pertractării presente, a insiră în detaliu, ca în ce și încátu s'a abatutu purcederea comisiunii dela intentiunile prea înaltei resoluțiuni, aceste mai ex professo se afla espuse între actele comisiunii ministeriali miste în raportulu motivatu cu date și prezentatu de reprezentantele ministeriulu de interne că base a pertractării, și nu e indoiala, ca aceste decisiuni cu privire la comunele confiniulu militarulu cuprindu multe gravamine.

O deosebita considerare a meritatu acea dispozițiune superficială și, deca afacerea nu se va resoluți pre calea împacaciunii, împreunata cu multe incurcaturi și asiá dicendu cu pedee ne învingibile, carea se referesce la comunele din afara, cari la redarea în natura a muntilor dejudecati familiei Kemény, au sa remăna fără posesiune, și carea a demandatu, că aceste comune sa se desdauneze prin o regulare nouă a posesiunii, dara conditiunata de adaugerea comuneloru.

Esoperarea acestei desdaunări s'a vedintu ca e împreunata cu pedeci neînvingibile, pentru ca tota posesiunea comuneloru din districtulu Naseudu, cari în anul 1764 s'au strformatu în confiniulu militarulu, s'au posu la olalta și abstragendu-se posesiunile domniloru pamentesci, espropriate prin erariu, s'a facutu cu totul o nouă împartire de posesiune, mai tardiu în anul 1796 pre tempulu

cându s'au luat în posesiune muntii revindicati, pre lângă o asemenea procedere și cu nimicirea marginiloru posesiunii mai dinainte ba cu formarea de comune noue iera s'a efectuat o nouă împartire.

Intemeierea desdaunării comuneloru pagubite prin restituirea muntiloru dejudecati familiei Kemény, numai prin o restabilire a posesiunii dinainte de 1769 său, de ôre-ce marginile posesiunii de atunci nu se mai conosciu, prin o clasificare nouă a posesiunii aru fi potutu fi posibilă. Acest'a înse, său sa se fia încercatu pre calea administratiunii comune seu pre cea a legisiatiunii, aru fi causatu urmări stricacióse și greutăți aprópe neînvingibile, dejă numai și din acea cauza, pentru ca a face posesiunea întréga a unei jurisdicțiuni cu unu teritoriu de 50 mile □ nesigura aru fi numai spre stricare. Deci s'a încercatu din acestu motivu împacarea mai întâiu cu respectu la pretensiunea familiei baronului și contelui Kemény, unde erariulu a avutu unu rolu numai medilocitoriu, pertractările înse n'au dusu la nici unu rezultatu, ba încercările de împacaciune se nimicira cu totul. Într'astu-feliu de împregiurări eră oportunu ba necesariu, că sa se încerce în directiunea înca posibilă o împacaciune, carea în urma a și succesu în luna lui Iunie 1871 între părțile citate spre scopulu acest'a înainte unei comisiunii ministeriali miste denumite de ministrii de justitia interne și finantie spre a conduce împacaciunea, după mai multe și lungi negotiări spre lângă sustinerea aprobării din partea Mjestatei Sele.

Acésta împacaciune aprobată de Mjestate în 16 Aprilie 1872, carea s'a încheiatu cu cele 44 comune foste granitieresci și cu reprezentantii scólei centrali din districtulu Naseudu și a fondulu de stipendie, constă din următoarele puncte mai principale:

I. Erariulu cedéza,

1) Acele cladiri, interiorități, sesiuni prediali și apartinente granitieresci aflătoare pre teritoriulu districtulu Naseudu, cari de prezentu se afla în posesiunea erariulu, fondulu scolasticu centralu alu districtulu Naseudu;

2) Partea muntelui poienei rotunde și teritoriulu montanu alu Rodnei, fondulu de stipendie din Naseudu;

3) Tote drepturile la acele posesiuni de fenatie, paduri, pasiuni și muntii, cari se afla pre teritoriulu acelu districtu și cari prin decisiunile comisiunii regulatoare de posesiune s'au dejudecatu erariulu că fostulu domnu pamentescu pre lângă sustinerea regularei urbaniali său fără de acest'a, aceloru comune, cari se afla de prezentu facticu în posesiunea și folosința aceloru realități;

4) Usufructele mai mici aplacitate erariulu reg. asemenea fondulu scolasticu centralu susu numitu;

II. Numitele corporatiuni platescu erariulu 100,000 florini în rate de 20 ani computande până la 1 Iuliu 1871 și interesele ce cadu după acelu capitalu pre lângă următoarele conditiuni:

a) Că cladirile folosite spre scopurile statulu, sesiunile prediali său gradinile sa se lase și mai departe pre nimicu în folosința statulu; deca ôre cari din cladirile său sesiunile cedate aru fi de lipsa mai tardiu spre scopurile statulu, și acelea sa se cedeze pre nimicu.

Asemenea e de obligatu „districtulu“ a cedă cladirile cari suntu întrebuintate dejă în presente spre scopurile administratiunii comune său cari se voru recere în venitoriu.

Straformarea cladiriloru stă în dreptulu nemarginitu alu guvernului.

Pretiuulu adevératu de estimatiune alu formării său alu cladiriloru noue, pentru casulu acelu, cându cladirile sustinute său reluande, său sesiunile nemai fiindu mai multu de lipsa pentru scopurile statulu se voru redă fondulu scolasticu, — sa se reintórca statulu.

b) Stratulu de minerale și teritoriulu Rodnei remănu în acea estensiune, care s'a dejudecatu erariulu în urm'a decisiunii aduse de comisiunea regulatoaria de posesiuni dto 28 Aprilie 1864 Nr. 631, pre lângă solvirea unei tace moderate

până atunci în posesiunea erariulu, până cându erariulu va continú lucrulu bailoru.

Acésta taca constă în 25 cr. pentru unu jugeru catastrale și se póte schimbá numai în proportiunea drépta cu darea de pamentu.

În acelu casu cându aru încetá lucrulu la băi, erariulu póte rescumperá toate acele interiorități (intogmiri), curti, gradini, pre cari se afla locuintie pentru oficiali și edificie spre scopuri montane său cari se tienu preste totu de proprietățile coloniei montane, colonistii înse potu sa rescumperu coloniile loru câte unu jugeru computatu în 1600 stangini □ cu unu capitalu care sa corespunda unei tace perpetue de 1 fl. pre anu.

c) Fondulu scolasticu la asupr'a-si usufructele mai merunte reg. cu acele drepturi și deobligamente, cu cari le-au posediatu și folositu erariulu.

Pre lângă aceste mai ia toate sarcinele patronarie și scolare, cari esista său potu obveni.

(Va urmă)

Revista diurnalistica.

Referitoriu la afacerea dlui Babesiu pertractata în sedintia casei reprezentantiloru Ungariei din 26 Ianuariu n. „Federatiunea“ scrie următoarele:

„Mare parte a sedintiei de Luni a camerei deputatiloru s'u petrecutu cu discussiunile escate asupr'a raportulu comisiunii de immunitate relativu la estradarea dlui V. Babesiu, cărui'a procuratoru reg. i-a intentatu procesu de pressa, pentru unu „Apelu“ către fostii granitieri publicatu în „Albină“ înca la începutulu lunei lui Sept. an. tr. — Votulu comis. de immunitate eră firesce pentru estradare, ce camer'a au primitu cu aprobatiune; prea puteni se radicara pentru apărarea dlui Babesiu, dintre deputatii de partia nat. numai trei inși, iera dintre maghierii din part. extrema numai unulu, dep. Al. Csiky, care înca după cetirea articolulu incriminatu votă cu m joritate.

Situatiunea deputatiloru de part. nat. eră foarte grea, pentru ca nu eră vorba de a aperi vre-o cauza dintre cele, cari se considera de nationale, și nu poté fi vorba de a luá sub scutul loru vre-un'a din acele cause juste pentru cari densii jurise solidaritate, ci eră puru și simplu o cestiune personale, eră unu apelu electoralu în termeni violinti, vorbe late și insolinti, cari nu facu onóre diaristicii rom. Variate suntu modurile și felurile medilócele de cortesia, de cari se servescu ómenii în ajunulu alegeriloru, dara scopulu nu póte sanctificá toate medilócele și nici decátu nu putemu aprobá gresitele apucature ale apelulu amintitu, ceea ce și dlui Babesiu semtindu după reflectare mai seriósa, marele inconvenientu, ce se omisese prin publicarea apelulu respect. recunoscut insusi, în scrisórea sea adresata judelui de instructiune (11 Novem. 1873), dechiarandu, ca desaproba espressiunile mai violinti, descopere ca îi pare reu de publicarea loru, și rógă totu odata pre guvernulu, ca multiamindu-se cu acésta dechiaratiune a sea, — cărei'a mai adauge: ca nu simte nici o pofta de martiriu, — sa desista dela urmarirea procesulu, ceea ce d-sea aru considerá de întielepțiune politica și aru primí cu mult'amire. După cetirea acestui actu apărarea devení imposibile și de aici urmă, ca dep. nat. mai multu pentru padirea decurulu decátu a justetiei, și pentru a nu tacé absolutaminte, luara refugiulu unulu dep. Stanescu, a face apărarea pre basea înse și decheratiunii dlui Babesiu, rogându camer'a a se multiamí cu acésta dechiaratiune în urmarea cărei'a este sperantia întemeiata, ca asemenea estravagantie nu se voru repeti, iera altulu, dep. Romanu, staru sa demustre ca vespasiunea și persecutarea din partea guvernulu, nu o deduce din cuprinsulu articolulu incriminatu, ci din modulu procederei, aratandu ca nu se urmedia în acelu-si modu și în contr'a diaristicii mag. carea în toate dilele vatema nationalitățile tiei, observa ca procesele de pressa suntu odióse și sémene cu procesele din evulu

media intentate cu atât'a crudime în contra strigelor, ca procesele de presa năi odata nu duc la scopul care tinde guvernului, ci chiar la contrariu și ca prin urmare escesele presei nu prin măsuri coercitive: încarcerare și glôbe pecuniare, ci prin întepînările de capacitate ale inși presei se pot îndreptă. — De altmîntea trebuie să constatăm că afara de unu singuru deputatu Em. Huszár, dep. maghiari, chiaru însuși dep. Col. Tisza au vorbitu cu moderație. Vom reveni asupra discursurilor ce se ținura pro și contra.

Cu privire la corespundintă'a din Aradu publicata în diariulu „Osten“ și reproducă și în unulu din numerii nostri trecuți, „Federationea“ face următoarele reflesiuni:

„Trecându în colônele diariului nostru, acestu articlu, misiunea de diaristi ni impune detorintă'a, de-a nu-lu lasă fără observatiuni. Nu dora pentru ca onorab. familia a Mocionescilor, — carea între români se bucura de stima și reputatiune generale — este în cestiune facemă acesl'a, nu, pentru ca cetitorii nostri știu bine, ca nu suntem dedati a lingu-i pre nimenea, ci facemă pentru că publiculu rom. sa nu fiasă sedasu prin terminii cei vagi și prea generali a-i corespundintăi de mai sus, și pentru ca adevărulu cere că sa se rectifice unele asertiuni neprecise, reducându-se la adaverat'a loru valôre, cu unu cuvintu se spunemă, după câtu cunoscemă starea lucrului, ceea ce ni se pare a fi mai adevăratu, pâna cându, din partea competente, se va face lumina deplină asupra acestei cestiuni de mare importanță.

Sum'a de 200,000 fl. este elocata la famili'a M. nu de eri, alalta eri, ci de pre tempulu administratiunii serbesci. Precându începă a se agită cestiunea despartirei, Mocionescii încetara de a mai plăti interesurile după capitalu, ceea ce se dăce ca aru fi superatu pre Serbi și ca aru fi fostu caus'a, ca Serbi, cu ocașiunea despartirei fonduriloru bisericesci, învoiti în fine a dă Rloru 250—300 mii de fl. în locu de a dă Rloru bani, ori harthie publice dederă obligatiunile private ale Mocionesciloru. Unii voru se scie ca însuși membrii familiei M., cari fusese totu-odata membrii comisiunii de despartire aru fi cerutu că obligatiunile familiei loru sa fiasă compute în sum'a ce se veniă pre p'tea Rloru. Adevăratu este s'eu ba, nu potemu nici afirmă, nici negă, pentru ca nu avemă cunoscintă'a lucrului. Cătu pentru interesurile remase delă acelu tempu neplatite, scrie, ca acele, socotite după procentele de mai nainte (5%) în v'er'a anului tr. se ureau la 30,000 fl. precum s'au publicatu în diariulu „Lumin'a.“ — Administratiunea românesca a fonduriloru bis. au încunoscintiatu pre resp. debitorii, ca în viitoriu banii fundationali se voru elocă cu 8% conditiune justificata prin impregiurările schimbate, — provocându-i totu-odata a dechiară, v'reu sa plătesca procentele ureate, au ca preferu a plăti capetele baniloru? Nu scimă deca Mocionescii au primitu conditiunea, ori ba, unii voru sa scie ca nu s'aru fi dechiaratu inca. Acést'a este starea lucrului, de ici încolo regularea afacerii este de competintă'a administratiunii funduriloru biser.

Cătu pentru asertiunea vaga, ca s'aru fi datu bani la ômeni insolventi, ori-cine vede, ca aceea nu se pôte aplecă la Mocionescii; căci sum'm'a, de și considerabila, în locu inse mai securu, de cătu la densii nu aru poté fi elocata. Iera parerea ce coresp. emite cu privire la ajutorarea poporului țieranu prin infintierea de bancă (casă) inca într'unu numeru estravagant de 200 di două sute de bancă, se pare a fi uitetu ds'a, ca banii fundationali nu se potu întrebuinti spre asemene speculatiuni, dara de alta parte Corr. n'au reflectatu la impregiurarea ca regiële (spesele funcționării) bancelor, mai alesu cându e vorb'a de 200, aru fi foarte mari, aprôpe escisivu și ca prin asemene operatiuni s'aru periclită inse-si capitaliele.

Apelu!

Avendu în vedere, ca industria a devenitu astadi unu factoru principalu la ridicarea și promovarea stării materiale a unui poporu, și constatându, ca tocmai românii cari au mai mare necesitate de îmbunătățirea stării materiale, imbrățisēja mai putinu acestu ramu de cultura, — românii Brasiovenii s'au asociatu pentru că sa lătesca și sa promoveie meseriile între români.

Comitetulu acestei asociatiuni împlinindu decisulu adunării generale apelēja la inteligintă'a româna și mai cu s'ema la barbatii de influintă și anume la dd. proto-popi, preoti, invetiatori, comercianti etc. se capaciteze pre poporulu nostru despre avantajele industriei și se indemne pre parintii a-si dá copii loru pre la meserii; și aștându astfelu de copii sa se adreseie la subscrisii, cari voru face apoi dispositiunile necesari pentru asiedierea loru pre la maestrui de meserii. Dela copii se cere sa fiasă trecuți de 14 ani, și se documenteie, ca știu ceti și scrie.

Totu odata se face cunoscutu ca asociatiunea va îngrijă, că copii de nationalitate româna asiediatu pre la maestrui de meserii pre lănga calificarea în meseri'a loru se cerceteze și scôla industrială prov: infintiată și întretinută de corpulu didacticu del'a scôlele centrale române gr. or. din locu pentru desvoltare; fiindu parintii lipsiti de mijlôce, comitetulu va provede pre invetiacei cu requisitele necesarie de scôla pâna ce elevulu va ajunge sodalu (calfa.)

În modulu acest'a au parintii lipsiti șiansele cele mai favorabile, ca ei fără sa mai cheltuiésca și fără sa mai îngrijésca de întretinerea copiiloru loru — sa-i veda pre acesti'a în decursu 3—4 ani în o astfelu de-positiune, încătu nu numai sa se pôta sustiené pre sine ci se dea și parintiloru unu ajutoriu cu multu mai considerabilu că cându i-aru țiené acasa.

Parintii cari voru voi a-si dá copiii loru pre la meserii aici, suntu rogati a se adresă mai antaiu în scrisu la subscrisii aretându ramulu industrialu la care voru sa-i aplice și acesti'a i voru încunoscintiată despre dispositiunile facute.

Brasiova 16/28 Ianuarie 1874.

Bartolomeu Baiulescu
presedinte
Dr. Nicolau Poppu
secret.

Conferintiele invetiatoresci din Branu.

(urmăre.)

Inv. Asiă dara care omu se numesce diliginte C G?

Scol. Omu diliginte se numesce acelu care totu lucră, iera lenesiu se numesce omulu care nu lucră.

Inv. De care omu ve place voue? de celu diliginte ori de celu lenesiu?

Scol. Nôue ne place de omulu diliginte.

Inv. Bine iub. mei! bine! și mie de acelu omu mi place care e diligentu și ascultatoriu.

Dara voi cum trebuie sa fii, că sa-mi placă mie de voi de toti și sa ve iubescu mai multu?

Scol. Noi trebuie sa fim lucratori și ascultatori.

Inv. Asiă este! dara știți voi lucră?

Scol. Noi nu scimă lucră!

Inv. Dara de potutu poteti lucră?

Scol. Noi nu potemu lucră ca suntemu micu.

Inv. Dara ascultă poteti? ascultatori poteti fi?

Scol. Ascultatori potemu fi.

Inv. Bine bunicii mei! bine! fi-ti ascultatori, ca apoi ve inveti eu totu felulu de lucruri, și inca lucruri tare frumoșe, de cari voi pre acasa nu poteti inveti. Spunemi lucratu amu noi adî în scôla ce-va P R? — d'apoi nu știți responde? fii atenti! știu'ti voi ieri cătu știți acum?

Scol. Noi n'amu știutu ieri cătu scimă acum!

Inv. Ce amu invetiatu noi ieri X Y? dara astadi F G?

Scol. X Y ieri amu invetiatu a ne cunôsce numele etc. F G? astadi amu invetiatu rugaciuni, apoi despre parintii, frati, sorori etc.

Inv. Lucrat'amu noi dara ce-va ieri și astadi U V?

Scol. Noi amu lucratu ca amu invetiatu.

Inv. Asiă este! Asiă dara fiindu ca voi a-ti lucratu și a-ti invetiatu, a-ti fostu ascultatori etc. etc. ve lasu de amedi acasa. Asiă mai avé ce-va frumosu sa ve spunu dara lasu pre alta data.

Scol. Fa bine și ne spune acum!

Inv. Acum nu ve potu spune ca e pré tardin, dara după amedi ve voi spune, deci sa multamimu lui Ddieu, căci ne-au ajutat de amu lucratu „D-ne tu ne-ai ajutat“ etc.

Lectionea III-a.

Rogaciunea.

Inv. Sa știți iubiti mei ca la începutulu fiasă-căroi lucru, trebuie sa ne rogămă lui Ddieu că sa ne ajute; deci dara sa dăcemă cu totii: „În numele Tatălui etc. „Dômne ajuta-ne!!!“ „Dômne duhalu teu tramite etc.

Acum sa vedu care dintre voi țiene minte ce amu invetiatu noi astadi? . . . tu N B ai dăsu ca tatalu teu s'au dăsu în padure după lemne etc. dara ce sa faceti cu lemnele?

Scol. Noi cu lemnele facemă focu.

Inv. Si voi faceti focu la voi în casa P B? ori voi nu faceti? . . . pentru ce facu ômenii focu? de ce folosu e foculu?

Scol. Noi facemă focu că sa ne încăldimă.

Inv. Asiă este! iern'a de aceea 'lu faceti! dara v'er'a nu faceti focu? — și de ce faceti v'er'a focu?

Scol. V'er'a facemă focu pentru că sa facă mam'a de mâncare, sa fiarbă, sa spele hainele etc.

Inv. Tu N F ai dăsu ca tatalu teu duce gunoiu pre pamentu pentru ce C L?

Scol. Gunoiu dăcu ômenii pre pamentu că sa se facă hold'a buna, grăulu și cucuruzulu etc.

Inv. Asiă e! dara hold'a de ce trebuintia ne este nôue? dara grăulu? cucuruzulu? ovesulu? cânep'a? hainele de ce trebuintie ne suntu B D? Tatalu teu pentru ce sapa la viia E I? Cu vinulu ce sa facă M U? dara cu banii cari iau capetatu pre vinu ce se facă O L? pentru ce s'au dăsu tatalu teu în țiera Z E? dara tatalu teu ce sa facă cu ierb'a ce o cosesce C H? dara fenulu pentru ce sa-lu dea la boi? la cai? la vaci? la oi? etc. De ce folosu suntu boii la omu? ce folosu adăcu omului oile I R? dara caili? caprele inca totu acelu folosu 'lu adăcu că și oile L P? care adăcu mai mare folosu omului oile ori caprele Z U? Asiă este! tôte adăcu folosu mare omului, dara totusi oile suntu mai folositorie decâtu caprele; pentru ce M D? Tu Z ai dăsu ca mam'a ta cósă, tu B ai dăsu ca sorut'a tórce, tu X ai dăsu ca sorut'a țiese, tu Z ai dăsu ca mam'a ta spala cugetati și judecati acum cu totii, pentru ce femeile cosu, țiesu, torcu, spala? etc. — . . .

Scol. Mam'a țiese, că sa ne facă haine sa ne imbracămu; sor'a cósă, ca noi nu potemu purtă hainele descusute, mam'a spala, pentru că sa nu umblămu cu hainele camésiele etc. negre, ca e rusne, și uritu lucră. etc.

Inv. Asiă este! vedeti cătu lucră parintii și fratii, mamele și sororile vóstre? Cine ve da voue de mâncare, haine și totu ce ve trebuie?

Scol. Parintii nostri ne dau nôue totu ce ne trebuesce.

Inv. Voi ce dăți parintiloru vostri pentru ca au asiă mare grige de voi?

Scol. Noi nu le dămu nimic'a, ca nu avemă ce sa le dămu.

Inv. Dara deca a-ti avé ce-va le-ati dá?

Scol. Le-omu dá ori și ce, deca amu avé.

Inv. Bine! iub. mei! voi aveti ce sa dăți parintiloru vostri dara nu știți

— ascultati! ca eu ve voi spune: aveti voi ochii? . . . — urechi? . . . — gura? . . . — mâni? . . . picioré? . . .

Scol. Noi avemă și ochi, și urechi, și gura, și mâni și picioré.

Inv. Vedeti bine? aud'ti bine? poteti vorbi bine? poteti umblă cu picioréle? poteti face ce-va cu mânilé?

Scol. Noi vedemă bine! audimă bine! potemu vorbi bine! potemu umblă, și potemu cu mânilé lucră și face câte ce-va.

Inv. Vedeti dara ca voi aveti totu ce ve trebuie; asiă dara, voi poteti dá parintiloru și mai mariloru vostri ceea ce voru cere ei dela voi. Parintii și mării vostri nu ceru dela voi ceea ce voi nu le poteti dá! ci totu numai ce poteti.

Audi tu N. cându parintii tei 'ti demanda (poruncescu) se siedi acasa și se grigesci de cele ce sa afla în casa, în curte și gradina? . . . poti tu vedea cu ochii impregiurulu casei că sa nu vina altii straini sa strice? etc. poti tu merge după apa la fantana? etc. poteti voi merge după lemne afara? poteti merge și grigi de boi, cai, oi, capre și ale adăpă? poteti merge unde ve demanda mai mării vostri și a face ceea ce potescu ei dela voi? poteti voi veni de diminetă tare la scôla? poteti voi vedé ceea ce facu eu în scôla și afara? poteti voi ascultă cu urechile ceea ce ve spunu eu? poteti voi merge și veni pre drumu frumosu și bine? poteti-ve voi spală pre fatia, pre mâni, pre peptu, pre grumadi, și pre totu trupulu? poteti voi țiené și grigi de vestimintele vóstre că totu-dean'a sa fiasă curate? etc. etc.

Scol. (Au se respunda la fia care întrebare singuratică, căci mai multe întrebări de odata nu suntu potrivite pentru ei: după ce au responsu apoi continua).

Inv. Vedeti dara ca voi poteti face tôte cele de pâna aici? scolarinulu care face totu ce 'lu invetia mai mării sei se numesce a s c u l t a t o r i u. Asiă cum trebuie sa fii tu, că sa te poti numi ascultatoriu B C? și inca ce L L? dara inca O M? — acum cugetati toti, ca inca mai suntu multe lucruri mici care voi le poteti face — acasa și la scôla; cari suntu acelea? etc. etc. Mie 'mi place cum ve a-ti purtatu voi astadi, asiă dara se cantămu versulu celu frumosu mai de parte! Acum ve inveti versulu întregu, căci vedu ca aveti placere mare, ascultati! . . .

Surori și frati, sa mergemă
La scôla, sa invetiămă!
O di noi sa nu perdemă,
Si bravu sa ne purtămă!
Sa aiba multamimă
Cu noi cei ce ne crescu
Sa-i facemă sa se mire
Pre toti cari ne privescu.*)

Sa cantămu acestu versu frumosu de mai multe ori că sa-lu poteti invetiă bine. Acum destulu! sa multamimu lui Ddieu pentru ajutorulu datu.

(Va urmă)

Resinariu în 1 Fauru st. n.

(Br.) Cultor'a unui poporu se cunôsce nu numai după casele în care locuiesce dara și după starea, în carea se afla animalele sele domestice, și fiindu ca acestea formēja o avere însemnata a poporului nostru românu, ba suntu totu odata și mijlôcele cu cari cea mai mare parte se sustiene, objectulu scrierei mele acestei'a va fi despre tractarea animaliloru.

Doce fintie au destinațiunea de a vietui pre pamentu: omulu, și animalulu. Omulu cuprinde loculu întâiu, animalulu alu doilea. Pre omu 'lu conduce ratiunea, pre animalu instinctulu. Ratiunea au distinsu pre omu cu însusirile de a supune pre animale, și ale folosi pentru sine. Pre cându instinctulu duce numai la nutrire. Deosebirea între omu și animalu este mare, inse omulu sa cugete ca nu are numai drepturi, ci și detorintie cătra animale. Animalele potu vietui fără omu, omulu civilizatu fără animale nu. —

*) Vedi ABCdariulu de dlu I. Popescu pag. 31—32 acestu versu este foarte potrivit pentru scolarii micu.

Se punem ca animalele care ne servescu noue in v'etia la lucru, iera dupa morte de mancare, aru disparé din lume, ce lipsa si ce saracia aru fi. — Ce aru fi cându boulu nu se aru supune jugului, calulu nu aru trage in hamu, cine ne aru aduce de pre câmpu bucatele a casa, cum ne amu cladi casele noastre, de unde amu mai mancă carne, si cu ce ne amu mai imbracă, de unde amu mai avé lapte, brândia, si untu, déca nu aru mai fi vite in lume ?

Sa cercetâmu inse putienu cum tractéza multi din poporul nostru vitele. Vedemu pre unii, ca si tienu vitele pre gerulu celu mai mare in grasuri asiá de reu grijite, de preste nópte inghiatia ba-leg'a de lãnga ele. Altii cându mergu la cetate dupa ce si au vendutu lemnele séu cerealele se punu in carcima pre beutara, iera vitele tragatóre le lasa óre intregi pre strada in gerulu celu mai mare, lip-site de ori-ce vestmentu, si fãra nici unu nutretiu dinainte. Unii le punu sãrcini grele asiá de vitele se légana sub ele, si au totu rane pre spate. — Suntu si de acei'a carii incarca trãsur'a preste mesura iera pre vite-le mâna pâna cadu in hamu de ostenéla. Mai suntu si de acei'a si înca durere, intre poporul nostru tare multi la numeru, carii nu dau viteloru atâtu nutretiu câtu le este de lipsa, inse la lucru totu intinsu si de aceea au vite asá de bietóse si slabe, de pre omulu simtietoriu 'lu cuprinde iustristarea cându le vede.

Déca Ddieu au distinsu pre omu cu mintea, l'au facutu stapãnu preste vite, se cuvine cá si omulu se aiba mila cu vit'ã sea, sa o grijéseã, sa-idea nutretiu de lipsa, si sa nu o impovaredie prea tare. A tiené o vita, fia calu, bou, câne, séu pisica si a nu-i dá cele de lipsa pentru trau, ba inca a o si bate, este peccatu si rusine pentru stapãnu ei.

De ucide cine-va o vita pentru carne, se o ucida in graba, se nu o chinia, pentru ca si vit'ã are simtirile sele dure-róse, cá si omulu. — Déca are cine-va o vita betrona se cugete, ca si aceea simle greutatea betranetieloru, si se o tracteze omenesce.

Crudime este si a ruiná cuiburile paseriloru séu a-le prinde si a-le chinu.

Suntu ómeni cari se folosescu de vite, deosebi de cai, pâna se afla in putere, iera dupa ce incaruntiescu, si imbatranescu nu mai au nici o mila cu ei, ii da mai pre nimio'a séu de pomana la altulu care ii tiene cu nutretiu putienu si reu, inse la lucru si poveri grele de diminéti'a pâna sér'a apoi cându nu mai potu merge de ostenéla ii bate cu biciulu, lemnulu pâna cadu de pre piciora.*) —

Aru folosi póte déca se aru intrebá acei ómeni tirani, cum li aru placé loru déca la betranetie i-aru pune cine-va pre ei se inblatéseã si sa sape la pamento de diminéti'a pâna sér'a cu mâncare putienu si rea, iera cându aru aru stá se resufle, le-aru dá cu biciulu pre spate indomnãndu-i la continuarea lucrului.

Omulu nu se cunoáscé numai de pre vest-mintele care le pórtã, dara si pre vitele care le tiene. — De acea déca intalnimu pre cine-va cu cai, séu boi slabi, si negrigiti putemu sci ca stapãnu loru este séu unu omu sgãrcitu care nu se indura sa dea viteloru nutretiu convenitu, séu unu omu sermanu si lipsitu de mediló-cele cerute spre a tiené vite, amendoii inse au putienu pricepere, si nu facu bine. Cine nu se indura, séu nu póte sa dea viteloru pre care le tiene nutretiu celu de lipsa, si odichna convenita, nu este de a avé vita si mai bine eru face déca nu o aru tiené. — Iera cându vedemu pre copii venindu din scóla, séu mergendu acolo, ca arunca cu petri in toti cani pre cari ii intalnescu pre strada, putemu sci cumca acei'a nu primescu cre-scerea convenita in scóla, nici in cas'a pa-rintéseã. — Aru fi de doritu déca preotii invetiãtorii si parintii de familia si-aru pune tota silinti'a de a plantá in inimile

tinierimei pre lãnga sentiulu morale si datorinti'a ómeniloru cátra animale, fiindu ca aceste fiintie suntu de celu mai mare folosu pentru omenime.

Mecanic'a ia multe greeátãl de pre spatele animaleloru, cu tóte aceste este prea dreptu ca din punctu de vedere cu-ratu economicu grigi'a mai buna de ani-male e o necesitate imperative.

Varietãti.

* * Comitétulu Asociatiunei romãniloru Brasioveni pentru sprijinirea invetiãceloru meseriasi si a sodaliloru romãni face prin acéstã cunoscutu, cum-ca suntu a se distri-buá 10 stipendi de câte 5 fl. v. a. din partea „despartimentulu I cercnalul alu Asocia-tiunei transe pentru literatur'a si cultur'a po-porului romanu“ la 10 invetiãcei de meseria.

Petentii au se se adreseze la numitulu comitetu pâna la 1 Martie 1874 cu atestatu dela maestru prin care sa documenteze pur-tarea loru si loculu unde s'au nascutu.

Raportu comerciale.

Sabiu 3 Fauru n. Grãu 6 fl. 87 xr. fru-mosu, 6 fl. 53 xr. mestecat, 6 fl. 20 xr. cualit. inter.; se-car'a 4 fl. 80 xr. pâna 4 fl. 53; orzu — —; ovesu 1 fl. 67 pâna 1 fl. 40 xr.; cucuruзу (porumbu) 3 fl. 20 xr.; cartofi 1 fl. 87 xr. galé'tã austriaca.

Fãina buna 14 fl.; de frãnsale 12 fl.; de pâne alba 11 fl. pâne de casa 10 fl. maj'a.

Linteã 24 xr., mazarea 24 xr., Fasoleã 18 xr., malafulu 16 xr. cup'a.

Fenu legatu 1 fl 15, nelegatu 1 fl. 10 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr. maj'a.

Lemne de focu 7—9 fl. stang. austr. Carnea de vita 20 cr. p., de porc 26 xr. Unsórea 75 xr. pâna la 1 fl. cup'a.

Bud'a-Pest'a 31 Ian. n. Negotiul de cereale. Ace-st'a se paré ca va fi mai viu decâtu in septamãn'a trecuta; grãnul incepuse a se urcá cu 5—10 xr. dara prin tienu'tã cea rezervata a moriloru s'a impu'tienatu vinderea asiá de tare încãtu negotiulu nu s'a coboritu numai pâna la perderea celoru 10 xr. dara s'a dusu cu 10 xr. si mai diosu. Vinderea in totalu se póte tacsa la 60,000 maji grãu. Pre primãvera a fostu pretiulu 8 fl. 10 si 8 fl. 15 xr. in bani si marfa. — Secar'a abiã la finea septamãnei s'a vendutu 3—4000 galete, mai eftina cá in septamãn'a trecuta. Concurintia a facutu secar'a din Galiti'a. — Orzulu a mersu mai bine, póte si din cauza ca in depozite e putienu si a incursu putienu in piatia. S'a vendutu 15,000 galete. Cu termini s'a vendutu óre câte poveri orzu romãnescu pre primãvera a 3 fl. 61—3 fl. 62 xr.

— Cucuruзу a venitu mai multu decâtu se in-trebã, dara cu tóte aceste tienutã venditoriloru l'a susu tienutu in pretiu. S'a vendutu 10,000 maji. Cu termini a fostu ce-va mai eftinu si s'a datu de celu romãnescu cu 4 fl. 86 xr. si de celu banatianu cu 4 fl. 95—4 fl. 96 xr. — Ovesulu a avutu cautare buna din cauza ca in depozite se impu'tienãza si in piatia vine fórtu pu-tienu. 15,000 galete s'a vendutu cu pretiu de 2—4 xr. mai bunu cá in septamãn'a trecuta.

Farin'a a remasu totu in proportiunile din sep-tamana trecuta. *)

Postãosele. Fasole alba cu 5 fl. 25 xr. pâna si 5 fl. 50 xr. majã. Mazare cu 6 fl. pâna 6 fl. 50 xr, Linteã 6 fl. 50 xr.—7 fl. 50 xr, Masarichia 4 fl. 25; Cartofi 2 fl, 75 majã vienesã.

Lãna s'a vendutu putienu; pretiurile variéza între 100 si 92 fl. lãna figaria de Transilvania sta neschimbata in pretiu, — Lana spalata in fabrici circa 100 maji cu pretiu de 120—160 fl.

Porci vinu putieni, de unde pretiurile mai urcate ca in Vien'a unde vinu fórtu multi diu Poloni'a ru-séseã. Statulu efectivu alu importului in tergu a fostu in lun'a trecutã 21450 alu esportului 25770 capete. Pretiuri notate. Porci de tiãra de 240—360 puncti a 34 1/2—35 1/2 xr. p. sortati din salasie 36—36 1/2 xr. p. marfa, de esportu 36—37 xr. p. Statulu efectivu alu piãtiei a fostu preste totu 33.670 capete.

Unsórea de porc, Cautarea in piatia a fostu de midilocu; dara notãrile din porturi a tienutu pretiurile in stare buna. Marfa locala s'a platitu cu 39—40 fl. fãra si 41—42 fl. cu bute cu totu. Unsórea americana cu 34 1/2—34 7/8 fl. Unu macelariu din locu a cumpératu 300 maji unsóre de Trinsilvania cu 35 fl.; butea. — Slamin'a a fostu cu 33 fl. 50 xr.—34 fl. marfa locale cu 36—37 fl.; afumata cu 38—40 fl. — Seulu putienu cautare cu 26—27 fl. —

Bud'a-Pest'a 3 Fauru. Cereale. Grãnul s'a vendutu ieri si adi mai bine; preste totu s'a vendutu 15,000 maji inclusive 7—8000 maji din Galiti'a. Pretiulu dupa cualitate 85 p. 8 fl. 10 xr. galitianu 7 fl. 75 cr. pâna la 7 fl. 40 cr. — Secar'a si rapiti'a n'au avutu cautare. — Cucuruзу ulu a remasu neschimbatu ce-va mai multu in josu decâtu in susu. Orzulu a mersu binisioru in susu 4 fl. 10 cr.—4 fl. 20 cr.; celu roma-nescu si turcescu a statu pre locu.

Vien'a pâna la 30 Ianuariu n. Pe-ile a fostu mai cu sãma talp'a, putienu cau-tate; mai bine s'a cautatu cordovanulu. — Lãn'a cea de Transilvania a fostu mai bine cautata si a avutu o hausse de 1—2 fl.

Londonu 29 Ian. La unu meeting de negutiãtorii de lãna s'a decisu: cu ocasiunea alegeriloru sa se incépa seri'a prima de auc-tiune de lãna colonialã si a decã in 17 Fauru. Cuantitãtãle sosite pâna acum suntu din di-ferite pãrti 84.860 de saci (Ballen).

*) Vedi Tel. Rom, nr. 4.

Concursu.

Pentru parochi'a gr. or. de clas'a II-a din Feldiór'a, in intielesulu parin-tescii ordinatiuni consistoriali din 29 No-vembre a. c. Nr. cons. 1176 se escrie prin acést'a concursu nou pâna la 27 Ianuariu 1874.

Emolumentele suntu :

a) Pre lãnga venitul stolare se afla portiune canonica, si fundo parochialu de 24 1/2 jugere semanatura si fenatiu.

b) in bucate 200 ferdele cucuruзу.

c) Cuartiru parochialu liberu.

Doritorii de a ocupá acéstã statiune au a sub-terne concursule loru subscri-sului, instruate in sensulu „statut. org.“ si a regulamentulu adusu de sinodulu ar-chidiecesanu din acestu anu, pâna la ter-minulu susu aretatu.

Brasiovu in 23 Decembre 1873.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Petricu,
protopopu.

(3—3)

Concursu.

Trebuindu a se asediã lãnga nepu-tinciosulu parochu gr. or. din Uci'a de susu protopopiatulu Fagarasiulu II-lea unu capelanu de ajutoriu, se escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele impreunate cu acéstã statiune suntu venitul jometate din pa-rochi'a memorata, care este de clas'a a trei'a.

Doritorii de a ocupá acéstã statiune de capelanu suntu putiiti a-si asterne recursele loru instruate cu documentele necesari in intielesulu „statut. org.“ pâna la finea lui Februaru 1874 la subsem-natulu scaunu protopopescu.

Avrigu in 17 Ianuariu 1874.

Vasilu Macsimu,
in intielegere cu comitetulu parochialu din Uci'a de susu.

(1—3)

Nr. 357 1873.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de Capelanu in parochi'a gr. or. Albacu de clas'a I. protopopiatulu Zlatna de susu, in urm'a naltei concessiuni a venerabilulu Consis-toriu archidiecesanu dto 27 Septembrie nr. 923 a. c. se escrie concursu cu ter-minu pâna la 2 Februaru 1874 s. v.

Emolumentele suntu :

Tacsele stolari, si jertfele usuãte, dela unu poporu de 1000 suflete care socotindu-se laolalta aducu unu venitu anualu de 500 fl. v. a.

Doritorii, de a concurá la acestu postu sa-si tramita documentele loru in-struite in sensulu Statutulu organicu, pâna la terminulu prefiptu la subscriulu.

Campeni 31 Decembre 1873.

In contielegere cu comi-tetulu parochialu.

Ioanu Patiti'a
protopopu.

(3—3)

Concursu.

Parochi'a de clas'a a III-a din co-mun'a Petrifalãu protopresbiteratulu Sa-besiulu devenindu vacanta, se escrie pen-tru reintregirea ei concursu cu terminu pâna la Duminec'a a dóu'a din paresimi.

Emolumentele suntu :

a) Venitele stolari indatinãte.

b) Aratura si fenatin preste 5 ju-gere impreuna cu cinterimulu — pro-gadia. —

c) Dela 80 fam'lii câte o ferdela de cucuruзу sfermitu si usitata de fia-care di de lucru — nomitu claca. —

Doritorii de a se aplicá la acéstã parochia, au se astérna suplicele loru prevediuta cu documentele recerute de prescriesele Statutulu organicu scaunulu

protopr. gr. res. in Sabesiu pâna la are-tatulu terminu.

Petrifalãu in 30 Decem. 1873.

Comitetulu parochiale cu consim-timentulu resp. protopr.

(2—3)

Edictu.

An'a Georgiu Siapartocu din Sarat'a de rel. gr. or. districtulu Fagarasiulu, care mai bine cá de doi ani si-au pa-rasitu cu necredintia pre legiutulu seu barbatu, Georgiu Zãfciu Lopea totu din Sarat'a si de rel. gr. or. pribegindu in lume fãra sa se scie loculu petrecerei sele, se provóca prin acést'a cá in terminu de unu anu si o di, sa se infatisezie inaintea mai josu somnatulu scaunu protopo-pescu spre darea responsulu la incus'a barbatulu, cáci ladu contra se voru de-cide cele convincióse in intielesulu ss. ca-nóne ale biseriei nóstre si in absentia ei.

Avrigu 17 Ianuariu 1874.

Scaunulu protopopescu gr. or. alu II alu Fagarasiulu.

(1—3)

Edictu.

Ioanu Constantinu din Topãrcea scaunulu Mercurei, carele de doi ani de dile a parasitu pre legiuit'a sea sotie Mari'a Greavu fãra a se sci ubicatiunea lui, se citéza a se infatiseziã inaintea sub-scrisulu scaunu ppescu in terminu de unu anu si o di, cáci la din contra pro-cesulu intentatu asupra-i se va pertractá si decide si in absentia lui.

Mercureã 16 Ianuariu 1874.

Scaun. ppescu gr. or. alu tract. Mercureã,

I Drocã
Adm. prot.

(2—3)

Edictu.

Mari'a nascuta Ioanu Frigãtoriu din Brasiovu, carea in anul 1869, a para-situ cu necredintia pre legitimulu seu barbatu Vasilie Ioanu Navrea totu din Brasiovu, si nesciindu-se de atunci nici pâna astadi loculu ubicatiunei ei se ci-tézia prin acést'a, cá in terminu de unu anu si o di, sa se presentie la scaunulu protopresbiteralu mai josu subscrisu; cáci la din contra, procesulu divortialu incaminatu de bãrbatulu seu, se va per-tractá si decide si in absentia ei.

Brasiovu 18 Ianuariu 1874.

Scaunulu protop. gr. or. I-iu alu Brasiovlulu cá foru matrimonialu.

Iosifu Baracu,
protopopu.

(1—3)

Edictu.

Elen'a nascuta Achimu Mar'a din Sacelu lãnga Sabiu, de tempu mai inde-longatu au paresitu patri'a si pre barbatulu ei Ilie Cãndrea totu din Sacelu, fãra a se sci loculu aflãrei si petrecerei ei. Deci se provóca prin acést'a Elen'a maritata Ilie Cãndrea, cá in terminu de unu anu, si anumitu pâna in 1 Fauru 1875 sa se infacisezie inaintea forulu matrimonialu subscrisu, cáci la din contra, procesulu divort'alu intentatu de Ilie Cãndrea se va pertractá si otari si in absentia ei.

Sabiu 18/30 Ianuariu 1874.

Forulu matrimonialu gr. res. alu pro-topresbiteratulu tract. Sabiulu I.

(1—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 31/19 Ianuariu 1874.

Metalicele 5%	69 55
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	74 55
Imprumutulu de statu din 1860	107 50
Actiuni de banca	984 —
Actiuni de creditu	240 —
London	112 90
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	76 75
„ „ „ Temisiorene	76 —
„ „ „ Ardelenesci	75 25
„ „ „ Croato-slavone	76 —
Argintu	107 15
Gabinu	— —
Napoleonu d'auru (poli)	9 03

**) Se si intempla si de acestea R.